

ESEU

*Am corp...
deci exist!*

**Alain Corbin,
Jean-Jacques Courtine,
Georges Vigarello (coord.)**

Istoria corpului (I).

De la Renaștere la Secolul Luminilor

Editura Art, 2008

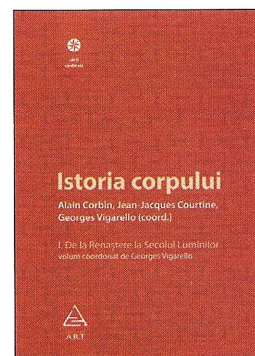
Parafrăzându-l pe Descartes, cred că nu gîndirea este factorul prim al ființei noastre, cît în-suși corpul în care mintea și spiritul dau esența fiecăruia dintre noi. Ideea unei antologii de studii comparate consacrată unei teme atît de generoase cum este corpul uman este cu atît mai fascinantă cu cît ea ne poate oferi o dimensiune cu adevărat pluralistă. Într-un astfel de volum, istoria medicinei se completează cu istoria mentalităților culturale, antropologia se întîlnește cu istoria religiei, anatomia – cu tehnicile plastice, filozofia și scolastica medievală – cu estetica trupului, doctrinele medicinei sociale – cu cele politice. Căci, după cum se precizează în preambul, *Istoria corpului* pare menită să satisfacă toate curiozitățile și toate gusturile unui public cît mai variat. Meritul coordonatorilor este cu atît mai mare cu cît ei ne oferă o istorie fundamentală, mai ales medicală, punînd cititorul în contact cu o lume poate puțin cunoscută, dar necesară pentru înțelegerea unor fenomene ce țin de însăși evoluția mentalităților culturale.

Primul volum (dintr-o serie de trei, apărute la editura pariziană Seuil) este coordonat de Georges Vigarello și are un pronunțat caracter iatro-istoric – cu alte cuvinte, prevalează abordarea despre reprezentările corpului din perspectiva sensibilității fizice, a conceptului de sănătate fizică și a începuturilor de raționament igienic și terapeutic, așa cum se configurează ele mai ales odată cu Secolul Luminilor. Vigarello, autorul unor lucrări de referință privind

istoria practicilor și reprezentărilor corporale (*Le corps redressé, Le Propre et le Sale, Histoire du viol, Histoire de la Beauté*), a coordonat acest prim volum cu „ridicarea corpului” la nivelul unei realități *per se*. Această optică a schimbat în istorie modul de abordare a maladiilor, transformînd medicina tradițională, cea hipocratică și galenică, orientată pe principiul strînsei corespondențe dintre ființa umană și mundan. Bolile ajung să fie tratate – în perioada modernă – din ce în ce mai obiectual și cu corelații mecaniciste, după cum reiese din capitolul șapte, „Corpul, sănătatea și bolile”, analizate de Vigarello și Roy Porter (acesta din urmă, poate cel mai prolific istoric al medicinei din ultimii ani, din spațiul anglo-saxon).

Istoria corpului ne oferă perspectiva trupului prins într-o rețea de semnificații, iar demersul istoricului se apropie aici de hermeneutică. Vigarello îl citează pe Marcel Mauss, subliniind măsura în care gesturile noastre cele mai „naturale” sînt fabricate de normele colective, de modalitățile în care valorile umane se raportează la cele mai concrete utilizări ale corpului. De aici și posibilitatea utilizării largi a demersului istoric: de la portretul pictat la fotografie, de la îngrijirile individuale la prevenția colectivă, de la esența bolii la terapie, de la sexualitatea moralizată la sexualitatea psihologizată, avem de-a face cu tot atîtea viziuni diferite asupra lumii și implicări diferite în corporal. Iar raportările social-istorice la corporalitate ne oferă, în acest volum, tot atîtea categorii antropologice: „anatomia” hristologică, relicvele și cadavrul, vîrștele trupului, sexualitatea, prostituția și promiscuitatea, lumea senzorialității, disecția și organul, fiziognomia și caracterul, terapia și imaginarul patologic, inumanul și monstruosul, sublimul, nașterea corpului modern și „dezvrăjirea” acestuia înspre singular și interioritate. Cartea are o dimensiune a contextualității și comparatismului care, iată, ne arată cît de neașteptat de diversă poate fi abordarea unei teme cu deschidere către istoria medicinei și nu numai.

Octavian Buda

60 lei

*traducere din limba
franceză de Simona
Manolache, Gina Puică,
Muguraș Constantinescu,
Giuliano Sfichi*